

УДК 32(477+4)

Сигида Г. А.¹

Шиловець І. О.²

¹ старш. викл. НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. ФЕУ-310 НУ «Запорізька політехніка»

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ВИБІР: СВОБОДА ЧИ ОБМЕЖЕНІСТЬ?

В останні роки до України виявляють значний "геополітичний інтерес" багато світових держав. Тому особливе значення в процесі формування нашої зовнішньої політики має врахування сутності й особливостей геополітичного становища країни:

- розташування на геополітичній осі Євразійського континенту, що об'єднує європейську та азіатську системи;
- займання серединного становища між європейською (євроатлантичною) зоною інтеграції та Росією;
- перебування в зоні інтересів трьох найпотужніших центрів сили: США, Західної Європи (на цей час становлять євроатлантичну спільноту) і Росії;

- проходження територією України так званих “розломів” між західнохристиянським, східнохристиянським та ісламським цивілізаційними світами.

У перших документах незалежної України спостерігається певне протиріччя: Декларація (1990) підкреслює намір про набуття статусу нейтральної і позаблокової держави, а Угода про утворення СНД (1991) містить положення про збереження єдиного військово-стратегічного та економічного простору країн Співдружності. Можна сказати, що підтримувати позаблокове становище на початковому етапі становлення незалежності було вкрай важко. Важливим кроком стала постанова Верховної Ради України від 2 липня 1993 р. «Про основні напрямки внутрішньої і зовнішньої політики України». Однак з другої половини 1990-х рр., особливо після підписання 5 липня 1997 р. хартії «Україна – НАТО», у зовнішній політиці України стала все більш чітко простежуватися тенденція в напрямку до євроатлантичної інтеграції, що входило в протиріччя з раніше заявленим прагненням до набуття статусу нейтральної та позаблокової держави. Тому вихідним моментом українського бачення ситуації має бути така геополітична позиція, згідно з якою Україна як держава може зреалізуватися лише перебуваючи по обидва боки “цивілізаційної межі”. Наша країна має спрямувати зусилля на подолання непроникності цієї межі. Це може означати три перспективи:

- нескінченне коливання з одного боку в інший, постійне перетинання “межі”, а це неодмінно збуджуватиме сили протилежного спрямування, що тягнутимуть у різні боки;

- рух “униз”, до прірви в небуття, куди, власне, і має посунутись та держава, яка не виявляє достатньої волі й бажання до активних і конструктивних дій, але тоді вона не може претендувати на те, щоб бути суб’єктом геополітики;

- рух “угору”, де країна перебуватиме начебто над зіткненням, але водночас бачитиме й знаходитиме ті рішення, що задовольняють обидві сторони, тобто завдяки власній “волі до життя” формуватиме ситуацію синтезу двох нібито непримиренних сторін.

Тож, європейський вибір – це свобода чи обмеженість? Зовнішня політика окремої держави стає частиною політики Євросоюзу. Тобто для України – це відмова від самостійної зовнішньої політики. Це часткова втрата свободи. Але навіщо ми стільки століть ішли до незалежності, якщо отримавши її, хочемо її віддати? З усіх зовнішньополітичних пріоритетів України, що вимальовуються на найближчу перспективу, на нашу думку, більш доречний курс на альтернативне лідерство на теренах колишнього СРСР та виживання країни як суверенної незалежної держави. А взагалі будь-які об’єднання чи союзи – це завжди певною мірою обмеженість. Чи

повинні ми знову втрачати сформоване українське суспільство? Ми вважаємо, що необхідно зберегти те, що маємо, й все-таки хочеться набути чогось нового. Європейський вибір – це ілюзія свободи та обмеженість!